

Parlamentul
Republicii Moldova

PGY-01 nr. 396
7 octombrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (procedura aplicării sancțiunii avertismentului) (nr.298 din 19.09.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat de către Guvernul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel în concordanță cu prevederile art. 66 și art.72 din Constituție.

3. Analizând normele elaborate, s-a constatat că prin proiect se propune modificarea mai multor articole din Codul contravențional al Republicii Moldova (art. 26 lit.b), art.28; art.33 alin.(3); art. 53 alin.(3); art. 228, art.229, art.230), prin care se urmărește responsabilizarea participanților la trafic prin oferirea posibilității unei sancțiuni alternative cu caracter nepecuniar pentru contravențiile săvârșite cu înregistrarea și evidența acestora. De asemenea, proiectul de lege conține prevederi ce vor responsabiliza membrii organului electoral, în vederea asigurării unui proces electoral corect și echidistant.

4. Totodată, cu titlu de informare, menționăm că în Parlament se examinează proiectele de legi: nr.115 din 16.04.2021; nr.412 din 10.11.2022; nr.29 din 01.02.2024; nr.263 din 24.07.2024; nr.280 din 22.08.2024 și nr. 286 din 05.09.2024, prin care, la

fel, se propune modificarea Codului contravențional.

Astfel, în scopul evitării suprapunerilor reglementărilor și a eventualelor conflicte de norme, art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului prevede comasarea, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect a mai multor proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond.

II. Observații de ordin tehnico-juridic și redacțional

La Art. I:

- **pct.1 și pct.2** abrogă reglementările referitoare la posibilitatea aplicării unei observații verbale făptuitorului pentru comiterea unei contravenții neînsemnate. În acest context, reținem că legislația contravențională oferă autorităților competente posibilitatea de a înlătura răspunderea contravențională în cazul contravențiilor considerate neînsemnate. Această măsură reprezintă o modalitate de a soluționa în mod proporțional și flexibil cazurile de încălcare minoră a normelor legale, evitând astfel supraîncărcarea sistemului judiciar și aplicare sancțiunii disproporționate față de gravitatea faptei, aceasta permițând soluționare rapidă și eficientă a cazurilor minore. La fel, autoritatea/persoana competentă poate adapta sancțiunea la fiecare caz în parte, ținând cont de circumstanțele concrete ale faptei și ale făptuitorului. Prin adresarea unei simple observații verbale, făptuitorul este avertizat asupra încălcării comise și este încurajat să nu mai repete fapta.

În contextul dat, considerăm judicios reanalizarea prezentei propuneri, ori unul din scopurile legii contravenționale este de a preveni săvârșirea de noi contravenții/fapte ilicite, iar observația verbală are un efect educativ asupra făptuitorului, avertizându-l asupra încălcării comise și descurajându-l să o repete.

- **pct.3, art.33 alin.(3)**, cu referire la cuvintele „contravenție similară”, atenționăm că acest termen poate fi interpretat, perceput sau aplicat diferit de către agenții constatatori, care sunt împuterniciți să aplice sancțiuni contravenționale, precum ar fi avertismentul. În acest sens, termenul „contravenție similară” se poate înțelege atât comiterea anterioară a unei contravenții absolut identice cu cea pentru care urmează a fi aplicat avertismentul, cât și comiterea anterioară a unei contravenții din același domeniu. Prin urmare, atenționăm că termenul „contravenție similară” poate genera abuz sau aplicări diferite a sancțiunii avertismentului din partea agenților constatatori. Astfel, pentru a preveni interpretările ambigui sau discreționare, sugerăm definirea termenului „*contravenție similară*”, or potrivit art.54 alin.(5) din Legea nr.100/2017, dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context, pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme;

- **pct.4, art.53 alin.(3)**, cu referire la sancțiunea aplicată prin amendă, propusă prin proiectul de lege în mărime de la „56 la 100” unități convenționale, sugerăm a fi analizată sub aspectul corespunderii **principiului proporționalității sancțiunilor**.

În acest context, sunt relevante aprecierile Curții Constituționale statuate în Hotărârea nr. 10/2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 345 alin.(2) din Codul contravențional (individualizarea sancțiunii), unde la pct.61, pct.67 și 70 Curtea a reținut că: „...individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei.

67. Prin urmare, acest fapt poate conduce la încălcarea criteriilor de apreciere Engel deduse din jurisprudența Curții Europene (Engel și alții v. Olanda, hotărârea din 8 iunie 1976), în cazul în care persoanei declarate vinovate de comiterea contravenției să-i fie aplicată o sancțiune care, prin caracterul și gradul de severitate, să nu fie proporțională naturii juridice a încălcării.

70. ... Curtea menționează că individualizarea legislativă trebuie exercitată în măsura în care nu îngreădește sau limitează posibilitatea individualizării sancțiunii în raport cu fapta contravențională, pentru asigurarea unui just echilibru între drepturile garantate. ”.

În acest sens, este de observat că sancțiunile art.53 alin.(1) și alin.(2) din Codul contravențional sunt mult mai mici de la „6 la 12” unități convenționale, în raport cu sancțiunea propusă alin.(3) din același articol: de la „56 la 100” unități convenționale.

Concluzionând cele expuse, relevăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării lui ține de prerogativa Parlamentului.

 Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală

Ex. T. Rotaru
Tel: 820-583